

като изпълнение, стил и репертоар. Специално внимание е отделено на функционирането на зурнаджийската музика в обществото – в глава пета се проследяват традиционни и съвременни изпълнителски контексти. Културологични прочити на зурнаджийската музика се предлагат в последната глава, интерпретираща символиката, идентичността и идеологемите около зурната.

Всяко изследване на музиката се опитва да вербализира една невербална материя. При тази вербализация се формират образи и идеи за музиката, но самата тя често се губи. Опитвайки се да не загубим зурнаджийската музика в тази книга, ние предлагаме на читателя два типа приближения към нея: звуково и писмено. Звуковото се съдържа в приложението компактдиск и включва 43 музикални примери. Писменото е опит да се нотират изпълнения на зурнаджии – в приложението са включени транскрипции на 22 мелодии. Разбира се, късовете музика, фиксирани в книгата, са далеч от стихията на живото зурнаджийско свирене, не само защото са малка част от него, но и защото всяка фиксация е чужда на устната традиция. Въпреки това, благодарение на “хербаризиранияте” образци зурнаджийска музика от Югозападна България, е съхранена информация за състоянието ѝ през последните 50 години. Като правим уговорки за условността на примерите, и особено на нотиранияте, ние ги включваме като специфични “музикални фотографии”, моментни снимки, които документират ограничени във времето и пространството прояви на протичащата зурнаджийска традиция. Можем да си я представим метафорично като река, а нашите примери – като шепа вода от нея.

Приложенията в компактдиска музикални примери помагат да се докоснем до различни страни на зурнаджийската традиция. В плана на локалните стилове и географията на зурната те представят формации от трите типа (Петрички, Разложки, Гоцеделчевски) и музиканти от най-известните зурнаджийски селища в Югозападна България: Петрич, Кавракирово, Яворница, Разлог, Гоце Делчев, Дъбница, Корница, Дебрен. В хронологично отношение записите документират почти половинвековно развитие на традицията. Най-старите са от пролетта на 1956 г., а най-новите – от есента на 2002 г. “Историчността” дължим на български етномузиколози, записали на терен и документирали в Архива на Института за изкуствознание редица зурнаджийски мелодии през 50-те и 70-те години на XX в. Благодарение на тях читателите на книгата могат да чуят изпълнения на известни музиканти, които не са живи вече, като Ахмед Зурнаджиев и Алиш Алиев от Гоце Делчев. Постарали сме се да включим музика, която илюстрира многообразието на зурнаджийската традиция. Има примери от репертоара, който зурнаджиите изпълняват за себе си – за собствената си етническа и професионална група (*циганска и музикантска музика*). Повече са примерите от музиката, изпълнявана за другите – българи християни, българи мюсюлмани, турци. Заедно с изпълнена по каноните на традицията обредна и празнична музика, музикалните примери включват и иновации, които документират търсенията на младото поколение зурнаджии. Освен местна, българските зурнаджии свирят и чужда музика – сред приложенияте примери има и такава (*Индийската, Азербейджанската*).

Транскрипцията и нотирането на част от записаната зурнаджийска музика е направено според международно утвърдената западноевропейска нотописна система. Тя може да отразява детайлно звукови явления главно в западната, темперираната, писмена музика. Зурнаджийската музика е нещо друго – устна, нетемперирана, незападна. Всичко това, заедно със субективността на всеки опит за нотиране на устна музика, води до някои несъответствия между записаните на звуконосител и нотиранияте